

WAT BETEKENEN DE VELDNAMEN?

De herkomst van de meeste veldnamen is nog te herleiden. De onderstaande beschrijvingen zijn grotendeels ontleend aan de rapporten van Ten Asbroek en Wilms. Zij verrichtten in 1969 onderzoek naar de herkomst en betekenis van de veldnamen in de Ooijpolder.

De namen staan per straat of pad in alfabetische volgorde gerangschikt. Achter elke veldnaam staat het jaartal van de oudste vermelding van de naam in de archieven.

De perceelsgrenzen op de kaart geven de situatie weer van vóór de Herinrichting Ooijpolder (peiljaar 2006). Door de kavelwerkzaamheden zijn verschillende oude perceelsgrenzen verlegd of verdwenen. De historische begrenzing van de oude veldnamen is niet altijd meer duidelijk zichtbaar. Zo is het oude perceel ‘Bontwerker’ aan de Leuthsestraat, door het dichtgooien van sloten, nu opgenomen in een veel groter agrarisch perceel. De bordjes met veldnamen zijn altijd geplaatst ter hoogte van het oude perceel.

Drie Morgen aan de Kadijk (1838) – Een Morgen is de hoeveelheid land die in een morgen kon worden geploegd. Uitgaande van de Rijnlandse Morgen is dit circa 8.500 m². De Kadijk is de oude dijk langs het Meertje.

Elf Hond van het Gasthuis (1758) – Oppervlaktemaat. Een Hond is een zesde deel van een Morgen (circa 8.500 m²), dus circa 1.400 m². Elf Hond is ruim 1,5 ha. Het Gasthuis was een Nij-meegse instelling met eigendommen in het Circul van de Ooij.

Ganzenheuvel (1450) – Naam houdt verband met ganzen die in het gebied foerageren. De aanduiding heuvel is niet te verklaren als hooggelegen, want het ligt vrij laag.

Grote Hartnagel (1572) – Waarschijnlijk vernoemd naar (Nij-meegse) eigenaar met familienaam Hartnagel.

Kleine Hartnagel (1572) – Waarschijnlijk vernoemd naar (Nij-meegse) eigenaar met familienaam Hartnagel.

Kolk (1514) – Weiland nabij een kolk. Een kolk of wiel is een waterplas, ontstaan ten gevolge van een dijkdoorbraak.

Onschamele kamp (1450)– De oorspronkelijk naam is *‘Kontencamp’*, begin 17de eeuw ook *‘Onschemelen camp’* genoemd. *‘Kont’* werd blijkbaar als een onschamel, ofwel onbetamelijk, woord gezien.

Schanskampje (1850)– *‘Schans’* is een oude naam voor takkenbos. Waarschijnlijk groeiden hier wilgentenen. Er worden nog altijd wilgen in het Circul van de Ooij geteeld.

Twee Morgen van de Kerk (1604) – Een Morgen is de hoeveelheid land die in een morgen kon worden geploegd. Uitgaande van de Rijnlandse Morgen is dit circa 8.500 m². Het perceel behoorde aan de St. Stevenskerk in Nijmegen.

Brouwers kampke (1850) – Land van de bij het kasteel Ooij gehoord hebbende brouwerij, nu de boerderij aan de Spruitenkamp.

Busekamp (1721) – Waarschijnlijk afgeleid van *buse*, wat boos of slecht betekend. Het is een aanduiding voor verwaarloosd of slecht land.

Duimenkamp (1850) – *‘Duimen’* is een familienaam. Vroeger was de naam *‘Prikkekamp’*, wat een aanduiding kan zijn voor land met distels.

Gekkenberg (1772) – Niet verklaarbare naam.

Grote Veegtas (1608) – Zakvormig perceel.

Hemelrijk (1706) – Vernoemd naar eigenaar Arendt Heymerick. Het perceel heet in 1731 *‘het Heymryck’*.

Kleine Schaartafel (1491) – Een *‘schaar’* is een oude eenheid waarmee berekend werd hoeveel vee op een stuk grond kon

grazen. Een koe is 1 schaar, een vaars ¾ en een pink ½ schaar. *‘Tafel’* betekend dat de grond werd verpacht.

Koekamp (1559) – De naam spreekt voor zich.

Leeuwsweidje (1850) – Waarschijnlijk een verwijzing naar de familienaam *‘Leeuw’*.

Papenkamp (1463) – Dit perceel behoorde eertijds bij de katholieke (*‘papen’*) kerk van Persingen.

Smidsweidje (1850) – De smid Sander Bresser die aan de overkant woonde (nu boerderij De Pol) kocht deze wei in 1838.

Steendert (1423) – Een perceel waarin veel stenen voorkomen. Er kan ook sprake zijn van een steenharde leemlaag.

Takelen kamp (1458) – Verbastering van familienaam *‘Taicken’* (1458). Zie ook *‘Stekkenhof’* langs de Leuthsestraat.

Gasthuiskamp (1385) – Eigendom van een van de Gasthuizen in Nijmegen.

Geerkamp (1450) – Een spits toelopend perceel.

Kostersweidje (1464) – Dit perceel was eigendom van de Kerk. De opbrengst uit pacht of van het gewas kwam ten goede van de kosten.

Schelberg (1559) – Een *‘schel’* is een schil, hier een dunne laag grond. *‘Berg’* verwijst naar de hoge ligging. Achter dit perceel ligt de *‘Hoge Dries’*.

Wickstuk (1449) – *‘Wikke’* is een plantengeslacht, waartoe onder andere tuinbonen behoren.

Hengsteland (1665) – Familienaam. Jan en Herman Henghst verkopen dit weiland in 1665.

Kinkelaar (1481) – Oude aanduiding voor indertijd laag moerasig land.

Kwade wei (1850) – Slechte grond.

Selderskamp (1402) – Oorspronkelijk *‘Proostakker’*. Een proost is het hoofd van de kanunniken. In dit geval die van de St. Stevenskerk in Nijmegen. Later komt het perceel in het bezit van de familie Selder.

Volderskamp (1850) – Een volder is een lakenbereider (textiel). Er zijn geen aanwijzingen dat dit ambacht in de Ooij werd bedreven. Daarom is het onduidelijk of dit de goede verklaring is voor de naam. *‘Volder’* kan ook een verbastering zijn van *‘Vonder’*. Een vonder is een primitief bruggetje over een waterloop.

Belt (1850) – In de 19e eeuw is klei uitgegraven voor steenfabricage. De kleiput is na de tweede wereldoorlog volgestort met huisvuil uit Nijmegen.

Bontwerker (1486) – Familienaam, die waarschijnlijk verwijst naar het beroep, zoals De Bakker of De Boer.

Brabander (1458) – Verwijzing naar een eigenaar uit Brabant. Er is een Voorste en een Achterste Brabander.

Engelse kamp (1561) – Dit is waarschijnlijk een familienaam; patroniem van Engel. Er zijn twee Engelse kampen, de Kleine en de Grote Engelse kamp.

Fluwelen kamp (1850) – Aanduiding voor zeer goede grond.

Gelderswei (1749) – Familienaam *‘Van Gelder’*.

Grote Disselkamp (1534) – ‘Dissel’ is de plaatselijke naam voor distel. Aanduiding voor verwaarloosd land.

Heukelomskamp (1616) – Familienaam *‘Van Heukelom’*. In 1580 was een Willem van Heukelom een van de grondleggers van het polderdistrict Circul van de Ooy. Een andere telg uit deze familie, Nicolaas van Heukelom, richtte in 1855 één van de eerste steenovens in de Ooijpolder op en noemde deze *‘Steenoord’*.

Heuvel (1561) – Dit perceel lag vroeger waarschijnlijk hoger ten opzichte van de omgeving.

Kuppenhof (1850) – Familienaam *‘Kuppen’*.

Molenkamp (1465) – Blijkens een zeer oude, ongedateerde kaart is de naam afgeleid van de familienaam *‘Vermolen’*.

Puineg (1559) – *‘Puin’* betekent waarschijnlijk verwaarloosd en met onkruid begroeid. *‘eeg’* verwijst naar de driehoekige vorm, ontstaan doordat dit deel van de Leuthsestraat later is aangelegd.

Schabbernak (1677) – Volgens Van Dale is schabbernak een bouwvallig huis, maar ook een oude magere koe. Beide namen verwijzen naar een vervallen bedoening.

Spijk met de boomgaard (1783) – *‘Spijk’* of *‘Spyker’* was een voorraadschuur voor bijvoorbeeld graan, behorende bij een grote hoeve of een kasteel.

Stekkenhof (1458) – Verbastering van familienaam *‘Taicken’* (1458). Zie ook *‘Takelenkamp’* aan de Kouwedijk.

Stenen Kruis (1677) – Hier in de bocht van de weg zal een kruisbeeld hebben gestaan. Het heeft wellicht als *point de vue* (richtpunt in het veld) gediend.

Stenenkamer (1692) – Hier heeft een stenen huis gestaan. Het wordt in 1712 expliciet vermeld.

Valkenburg (1508) – Dit perceel behoorde in 1508 aan Peter Valckenborch.

Vossenkoppelen (1469) – *‘Vos’* is een familienaam. *‘Coppel’* is de aanduiding voor gemeenschappelijk bezit. De familie Vos heeft dus een stuk van gemeenschappelijk bezit in eigendom gekregen.

Witte steen (1486) – Dit is de naam van een voorganger van boerderij *‘De Plak’*. Het perceel ligt naast de huidige boerderij.

Beulskamp (1680) – Familienaam *‘Van Buels’*.

Blitterswijk (1464) – Familienaam *‘Blitterswijk’*.

Bloemkamp (1749) – In de 18de eeuw heette dit perceel St. Agatha's Kamp en was het waarschijnlijk eigendom van het St. Agatha's klooster bij Cuyck. De huidige naam verwijst waarschijnlijk naar de (destijds) bloemrijke begroeing.

Bruinkamp (1687) – Genoemd naar de eigenaar in 1687 *‘Erven Peter Bruijns’*. Daarvoor heette het perceel *‘Het Steltje’* (1409). Deze naam verwijst naar een lang en smal perceel.

Elf hond (1737) – Oppervlaktemaat. Een Hond is een zesde deel van een Morgen (circa 8.500 m²), dus circa 1.400 m². Elf Hond is ruim 1,5 ha.

Grote Kievieten (1725) – Genoemd naar de weidevogel die hier veel voorkomt.

Haringeter (1463) – Vroeger *‘Herinxkamp’* genoemd, naar eigenaar Reijner Herinck, vermeld in 1462.

Hessenkamp (1667) – Perceel omsloten door struikgewas.

Kostverloren (1749) – Dit perceel bestond uit moeras en twee kolken. Een kolk of wiel is een waterplas, ontstaan ten gevolge van een dijkdoorbraak. Een dergelijk perceel was dus niets meer waard.

Lange Geest (1444) – *‘Geest’* is hooggelegen, zandige grond, te vergelijken met geestgronden in de Bollenstreek. Persingen ligt op een stuifzandrug, een verhoging die na de laatste Ijstijd is ontstaan.

Melatenkamp (1603) – Eigendom van het Melatenhuis in Nijmegen. Het Melatenhuis was een opvanghuis voor leprapatiënten.

Oud Kasteel (1444) – Onder de bult in het land liggen de resten van het Huis te Persingen. Het huis werd zwaar beschadigd in de 80-jarige Oorlog en het is bij de overstroming van 1809 geheel verwoest.

Persingse gemeente (1769) – Dit grondstuk was gemeenschappelijk bezit buitendijks, tussen de Persingse dam, de Persingsestraat en het Meertje.

Stenenbrug (1749) – De naam is duidelijk, maar waar is de brug?

Vierdehalvemorgen Ellendige (1641) – Een Morgen is de hoeveelheid land die in een morgen kon worden geploegd. Uitgaande van de Rijnlandse Morgen is dit circa 8.500 m². Vierdehalve is gelijk aan drie en een half. De oppervlakte is dus circa 3 ha. *‘Ellendige’* verwijst naar de toenmalige eigenaar de *‘Ellendige Broederschap’* in Nijmegen, een orde die zich inzette voor de armen.

Zeven Hond (1682) – Oppervlaktemaat. Een Hond is een zesde deel van een Morgen (circa 8.500 m²), dus circa 1.400 m². Zeven Hond is circa 1 ha.

Bromberenwart (1747) – Genoemd naar de bramen (bromberen) die er groeiden. Een waard is land aan of in de rivier, later ook bedijkt gebied.

Donkerswart (1828) – Familienaam *‘Donker’*.

Gieskesdaal (1357) – *‘Gieskes’* is een patroniem van Gies of Gijs. *‘Daal’* duidt op een laag gelegen perceel. In dit geval een laag gelegen stuk achter de dijk.

Groene landen (1504) – Aanduiding voor grasland.

Lammerenweidje (1379) – Oorspronkelijk *‘Lemmen waard’*. Lemmen is een familienaam. *‘Waard’* is buitendijks gebied.

Lange kamp (1725) – Genoemd naar de vorm.

Monnikenwaai (1578) – Oorspronkelijk *‘Monnikenland’*, genoemd naar de eigenaren, de *‘Predicke brueder’* (Dominicanen). Een waai wordt, afhankelijk van de streek, ook wel kolk of wiel genoemd en is een waterplas, ontstaan ten gevolge van een dijkdoorbraak.

Oude Waal (1754) – Hier stroomde voor 1700 de rivier de Waal langs de dijk. Door meandering heeft de rivier ter plekke een westelijkere loop gekregen.

Randwijckswaard (1850) – Genoemd naar de familie van Randwijk, die eigenaar was van het buitendijkse gebied. De percelen hadden namen van de dochters. Door de afgraving in de zestiger jaren is de Bisonbaai ontstaan.

Strang (1850) – Verwijzing naar een oude rivierloop.

Waardse Sluis (1850) – Een afwateringssluisje in de Waardse dam. *‘Waard’* betekent buitendijks gelegen.

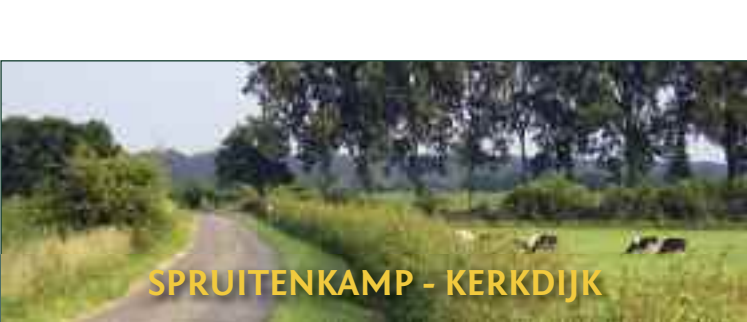

Bottenkamp (1534) – De oorspronkelijke naam is *‘Budde kamp’*. Budde is een familienaam.

Oude Boomgaard (1850) – De naam spreekt voor zich. Een boomgaard behoorde altijd bij een boerderij. Er moet dus een boerderij naast hebben gestaan.

Scherpenhuizen (1450) – Dit perceel was mogelijk in bezit van de Nijmeegse familie Scherpenhuizen.

Stenen Gevel (1647) – Deze naam verwijst naar een huis van steen.

Bonekampse kolk (1458) – Paardebonen dienden als veevoer. Een kolk of wiel is een waterplas, ontstaan ten gevolge van een dijkdoorbraak.

Brugstuk (1469) – Buitendijks lag een groot stuk land, *‘de Huiswaard’* genaamd (vermeld in 1285), dat via een brug was te bereiken.

Hengsteland (1832) – Naam spreekt voor zich. Voor 1832 Koe-weide genaamd.

Jonkmanshof (1706) – Familienaam. Waarschijnlijk oorspronkelijk *‘Jonghans’*.

Kleine en grote Zandhof (1712) – *‘Hof’* verwijst naar een boerderij die hier moet hebben gestaan, *‘Zand’* is mogelijk een familienaam.

Pas langs de dijk (1820) – Een smal perceel met wilgen.

Spruitenkamp (1688) – De naam kan betekenen dat hier spruiten groeiden. Verwijzing naar de Nijmeegse regentenfamilie *‘Spruyt’* is ook mogelijk.

Wiel (1253) – Een wiel of kolk is een uitspoelingsgat dat is ontstaan bij een dijkdoorbraak. Deze wiel is gevormd in de 13e eeuw en is nu geheel verland.

Belg (1681) – Belg is mogelijk een verbastering van *‘beluken’*. Dat is een oude naam voor een omsloten weide.

Nissenkamp (1444) – De oude naam voor dit perceel was *‘St. Dionijskamp’*. Het was eigendom van de St. Dionosiuskerk in Persingen. Later is de naam verbasterd tot Nissenkamp.

Thornsehof (1820) – *‘Thorn’* is toren. Hier stond sinds circa 1460 een verdedigingstoren langs de weg om het Gelderse gebied te verdedigen tegen aanvallen vanuit het Kleefse.

Hooilanden (1850) – Laag gelegen grasland, dat ongeschikt is om te beweiden. Er kan alleen hooi worden geoogst.

Kortekamp (1850) – Naam ter onderscheiding van de naastgelegen *‘Lange kamp’*.

Mostertbruggetje (2007) – Genoemd naar de afgegraven Mostertdijk langs het Meertje. *‘Mostert’* zou een verbastering zijn van mutsaert. Dat is een takkenbos of vlechtwerk.

Postenkamp (1832) – Een *‘post’* is een loopplank over het water. In de jaren veertig van de vorige eeuw werd dit perceel ook *‘Soldatenkamp’* genoemd, omdat hier Duits afweergeschut stond.

Stoppelkamp (1792) – Bouwland waarop na het maaien stoppels blijven staan.

Vier morgen (1850) – Een Morgen is de hoeveelheid land die in een morgen kon worden geploegd. Uitgaande van de Rijnlandse Morgen is dit circa 8.500 m². Vier morgen is circa 3,5 ha.

		
Colofon		
Het veldnamenproject werd in 2007 en 2008 uitgevoerd door de Ploegdriever, in samenwerking met Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen en met de Stichting Huis- en Veldnamenonderzoek Kwartier van Nijmegen.		
Het project werd financieel mogelijk gemaakt door Provincie Gelderland en Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen. De opbrengst van de verkoop van deze kaart wordt besteed aan onderhoud, herstel en vervanging van de bordjes.		
<i>Uitgave</i>	Vereniging de Ploegdriever	www.ploegdriever.nl
<i>Vormgeving</i>	Studio Nuijten, Kekerdom	www.studionuijten.nl